

F R I T T A L D E L A N D

Nr. 48 - 2. årg.

Tirsdag, 1. mai 1945.

N O R G E S N Y T T.

(2)

Lørdag har tydeligvis Quisling og hans drabanter sittet og lyttet til B.B.C., og søndag møttes en liten forskremt flokk på Oslo Slott. Resultatetallerede være død av slag. Det foreligger imidlertid ingen bekrefte. Det av møtet ble en kunngjøring fra den "norske regjering", hvor det bl.a. har vært meldt om opprør i München, og senere er det kommet en rekke meldinger om den rene selvmordsepedemi blant nazilederne. Alt tyder på at beskyttet Norge så det ikke skulle lide noe vondt. Det var hva hele folket Himmels er den eneste mann som er sterkt nok til å tilby overgivelse. -- ønsket og N.S. har bare beskyttet oss mot krigen og kommunismen. Ministrene Det meldes fra Milano at store skarer har defilert forbi Mussolinis lik, ne" henstillet til "ministerpresidenten" å bli på sin post, etter at de som henger med hodet ned på en bensintank på torget. Tusenvis av italienerne hadde takket ham for hans "uvurderlige tjenester". Quisling tok denne hen- spytter på liket. En kvinne avfyrt 5 pistolskudd mot det og sa: "Det er for stilling til etterretning. Ministrene stilte sine plasser til disposisjon mine 5 söhner som er snikmyrdet." Frontrøyhetene: Britiske og amerikanske for at Quisling kunne stå fritt, men ble etter anmodning fra Quisling sit- styrker fortsetter å trønge inn i den tyske tommen i Nord-Tyskland; for å om- tende inntil videre. Regjeringen skulle fortsette å utøve regjeringsmakten her gått over Elben på et nytt sted i nærheten av Bleckede, 18 km SØ for Lauenburg. Det opprinnelige brufeste er utvidet. Russerne trenger gjennom Vest-Preußen og Mecklenburg. Rokosovskih på veien til Stralsund erobret Neu Brandenburg, Anklam og Friedland. 9. armé har fått kontakt med russerne på et nytt sted i nærheten av Wittenberge. Tyskernes forsvarslinje, som beskytter Emden, Wilhelmshafen og Bremerhafen er omgått idet styrkene har gått over Ems. Russiske bomber og artilleri beskyter de siste støttepunkter i Berlins sentrum, hovedsakelig langs Wilhelmsstrasse og i Tiergarten. 7. am. armé og 1. fr. armé rykker mot Innsbruck. Amerikanerne er gått over grensen til Østerrike og er rykket 50 km fram fra Bodensjön. Amerikanerne rydder opp i München. NV for München er konsentrationsleiren ved Dachau med 32,000 fanger befridd. Oberammergau er erobret. Amerikanerne rykker også østover mot Linz i Østerrike og mot Pilzen i Tsjekkoslovakia. I Italia har styrker fra 5. og 8. armegruppe praktisk talt tilintetgjort den tyske italiaarme som kampgruppe. 25 tyske divisjoner er revet opp. Det er hittil tatt 120.000 fanger. 8. armé har rykket inn i Venezia og 30 km videre fra byen. Tropper står ved elva Piave, hvor de nærmer seg Titos styrker, som skal være rykket inn i Triest. Lagunen, S for Venezia, og Chioggia er tatt. N for Gardasjön er amerikanske alpejegere på vei til Østerrike. Styrker rykker mot Trent på vei til Brennerpasset. Norge: Mens Himmels forhandler om betingelseslös overgivelse, kommer meldinger om at tyskerne fortsetter sin jakt på norske hjemmestyrker med uforminskraft. Den 26. april var det

fullstendig slag i Eggedal. En tysk styrke på nesten 100 mann var ute for å fange en hjemmestyrke, som de visste hadde gjemt seg i distriktet. Tyskerne fikk en voldsom medfart, og måtte trekke seg tilbake med over 20 falne. Bernadotte befant seg da i nærheten av Hamburg. Senere sendte tyskerne en ny og større styrke for å ronse opp, men de fant i anledning fangetransportene til Sverige. Bernadotte bilte da til Himmels. Ingen hjemmestyrker. San Fransisko: Eden 1.oder mandag plenarmøtet i San Fransisko. Bladkorrespondenter melder at under weekenden har det vært ført mange uformelle forhandlinger, bl.a. om hvorvidt Hvite-Russland og Ukraina skulle innbys straks, om Polens stilling og om en utvidelse av sikkerhetsrådet sånn at det kunne opptas flere av de mindre stater. Siste: Dansk Pressetjeneste meddeler at grev Bernadotte møtte Himmels på et slott i Aabenraa. Drøftelsene skal ha pågått i atskillige timer og skal være fortsatt mandag. Ifølge siste meddelelser er begge framdeles i Aabenraa. I tidligere meddelelser fra Stockholm het det at grev Bernadotte var ventet til Stockholm i løpet av mandagen, og han ville bringe med seg nye overgivelsesbetingelser. Det foreligger ingen bekrefte på disse forlydender. 2 embetsmenn fra det svenske utenriksdepartement er mandag reist med ekstratog over Malmö til Danmark.

F O R H O L D S O R D R E N R. 1 F R A H. L.

I den oppstårte situasjon må ingen ved uoverlagte handlinger forringe utsikten til en ordnet avvikling av den tyske okkupasjonen i Norge. Hjemmefrontens Ledelse gir derfor følgende forholdsordre:

- 1) Unngå sammenstilinger. Vær ikke med i demonstrasjoner av noen art. Opprette ikke utfordrende overfor tyskere eller N.S.
 - 2) Spre korrekt og nøyaktig de meldinger som gis over London Radio. Noter ned, stol ikke på hukommelsen. Stopp rykter og falske meldinger.
 - 3) Slapp ikke av på vanlige forsiktighetsregler. Husk at Gestapo arbeider til siste stund.
 - 4) Følg de direktiver som i en hver ny situasjon blir gitt av Regjeringen, Overkommandoen og Hjemmefrontens Ledelse.
- Påmen er: Verdighet - ro - disciplin.

N Y H E T E N E M A N D A G.

Det svenske utenriksministerium stadfester at Himmels tilbud om overgivelse er kommet gjennom grev Bernadotte. Folke Bernadotte har møtt Himmels 2 ganger, først i Berlin 19. april etter at Himmels hadde bedt ham om å komme så snart som mulig. Bernadotte befant seg da i nærheten av Hamburg. Senere sendte tyskerne en ny og større styrke for å ronse opp, men de fant i anledning fangetransportene til Sverige. Bernadotte bilte da til Himmels. Ingen hjemmestyrker. San Fransisko: Eden 1. oder mandag plenarmøtet i San Fransisko. Bladkorrespondenter melder at under weekenden har det vært ført mange uformelle forhandlinger, bl.a. om hvorvidt Hvite-Russland og Ukraina skulle innbys straks, om Polens stilling og om en utvidelse av sikkerhetsrådet sånn at det kunne opptas flere av de mindre stater. Siste: Dansk Pressetjeneste meddeler at grev Bernadotte møtte Himmels på et slott i Aabenraa. Drøftelsene skal ha pågått i atskillige timer og skal være fortsatt mandag. Ifølge siste meddelelser er begge framdeles i Aabenraa. I tidligere meddelelser fra Stockholm het det at grev Bernadotte var ventet til Stockholm i løpet av mandagen, og han ville bringe med seg nye overgivelsesbetingelser. Det foreligger ingen bekrefte på disse forlydender. 2 embetsmenn fra det svenske utenriksdepartement er mandag reist med ekstratog over Malmö til Danmark.

vendig, kan de allierte fortsette kampen til siste rest av de tyske styr-

F R I T T

L A N D

Nr. 49. - 2. årg.

O G S Å V I NÄR DET BLIR KREVET.

Oslo er i skrivende øyeblikk, tirsdag middag, som en kokende heksegryte. Ryktene svirrer. Morges ble det fortalt at sensasjonelle ting skulle ha hendt i Danmark. Ed nærmere undersøkelse viser det seg at disse opplysningene stammer fra de svenske avisers morgennumre. Den danske sending klokken 12.15 dementerte at dette skulle ha hendt. De hadde i London mottatt telegram fra Dansk Pressjeneste, hvor det bl.a. het: Etter nøyne undersøkelse dementeres de opplysninger som i morgas ble offentliggjort i de svenske avisene. Ingen forandringer har foregått i Danmark hvarken på det politiske eller militære området.

Om grev Bernadotte opplyses det at han mandag hadde konferanser i Kjøbenhavn med den tyske befallemektingede i Danmark, dr. Best. Videre skal grev Bernadotte ha mottatt et nytt kapitulasjonstilbud fra Himmler. Dette tilbud er oversendt det svenske utenriksdepartement, som igjen skal ha videre sendt dette til de tre allierte. Grev Bernadotte ble mandag oppringt fra Stockholm, men kunne ikke gi noen nærmere opplysninger i telefonen. Han fikk dog det inntrykket at de konferanser han hadde ført med Himmler var vellykkede.

Samtidig ble det fra London meddelt at mulighetene for fortsatt kamp i Danmark etter en tysk kapitulasjon anses for utelukket.

Alt tyder på at en våpenstilstand er nær forestående. Før den inntreffer, må det norske folk være klar over at overlitte handlinger, løsmannethet etc. bare føringer utsiktene til en fredelig utvikling av det terrorveldet som nå i fem år har knugt vårt folk. Desperate avdelinger av SS, frontkjempere og hird kan ved den minste provokasjon innlede en siste ødeleggende terrorbølge.

Det ville være bittert for oss om de mi i den tolvte time skulle lide nye tap, om vi skulle miste brødre eller fedre i det øyeblikk seirens si og si er vunnet. Vi må nøyde følge de direktiver som sendes ut av våre lovlige myndigheter: Den norske regjering, Overkommandoen og Hjemmefrontens Ledelse. Hjemmefrontens Ledelse har med beundringsverdig hurtighet fått ut sin forholdsordre nr. 1, og spredt denne, tross alle vanskeligheter, til alle gode nordmenn over hele landet. Dette viser at vi har en velinformert ledelse som arbeider effektivt, og som står klar til å møte alle eventuelle trusler.

Skulle våpenstilstand værende inntruffet eller inntreffe i de nærmeste timer eller dager, vil ikke dette bety at vi uhemmet kan kaste oss ut i seiersrusen. Tyske styrker vil framdeles stå i landet, det er mulig de må beholde politimyndigheten til norske eller allierte tropper kan rekke fram. Vi vil sette direktiver om hvordan vi skal forholde oss i denne situasjon. Ingen må ta seg selv til rette. Mange har mistet sine nærmeste i disse lange års hårde og bitre kamp for frihet og rett. De er muligens fullt av bitterhet, av følelsor som ikke har kunnet få luft, av hat. Men de ville gjøre de fallne en dørlig tjencste om de nå skulle ødelagge resultatet av deres innsats og kamp. De offret sine liv for alle oss andre, deres offer må ikke bli forgjeves.

La oss alle forhåpe i håpet om at vi denne 17 mai fritt og stolt kan synge at: "Også vi når det ble krevet for dets fred slo leir."

(2)

Onsdag, 2. mai 1945.

N O R G E S N Y T T.

Lørdag fant tyskerne under en rassie på Skøyen Hovedgård et stort våpenlager. De kjørte bort flere billasser med våpen.

Førstelen gikk en veldig last størvær. Det var 1.500 tyske desertører som skulle til Tyskland for å ta sin straff. -

Fergen Pröissen har besøkt Norge for annen gang med sin mystiske last, det sies V 2. Den ble lastet om til Sørlandsbanen som sist. -

For en tid siden ble gårdsdruer Halvor Sun'sli, Treungen, skutt ned bakfra av en 19 års gutt som hadde fått met og nattelosji hos ham. Dørenden er arrestert. Det viser seg at han er ansatt i det tyske sikkerhetspoliti. -

Blant arrestasjoner i det siste kan nevnes direktør Petterød junior og de kjente skiløpere Arne B. Christensen og Carsten Størksen. -

Midt i april ringte Gestapo på i en leilighet i Johan Selmers gate 6 ved halv tre tidet om natten. Fruen var alene hjemme sammen med sin 16 årige sønn John Andresen. Faren var på sykehús. Da døren ikke ble åpnet reskt nok, skjöt tyskerne den istrøkk med maskinpistoler. Gutten ble drapt, moren såret. Tyskerne tok med seg både den døde og den sårede. -

Det skal være opprettet en ny konsentrationsleir på Ringstad gård ved Grorud. -

Tyskerne rakk ikke å bortføre alle prestene i Finnmark. Følgende er åpenbart blitt tilbake: Galschiødt i Sør-Vartdal, Steinholm i Valsøy, Petersen i Verjø, Reddam i Hessaby og Dahl i Tana. En av dem holdt seg skjult med kone og flere barn i en friliggende tysk bunker i flere dager mens herjingene sto på. -

Den beryktede professor Klaus Hansen er funnet død fra Oslo, og hans flotte hus i Parkveien står øde og forlatt. Det forlyder at han er reist til Grifswald, hvor hans kampfelle og kollega Liehle i sin tid på fem minutter tok den boktrykker han senere smykket seg med. -

Fru "finansminister" Prytz skal i følge særskilt vedtek av Quisling uten sin mannes pensjon som offiser, i et år oppbærs hans fulle ministergasje 18.000 kr. -

Grunnløyaren av Den norske legion, Kjelstrup, skal v.m. avskjediget til tross for at han er en god venn av Quisling. -

Lensmann Røring i Herdinger, som ble skutt for ca. 14 dager siden, besøkte sin skjebne ved angiveri. Han hadde angitt en rekke lensmenn i Porsgrunn til Gestapo og tallrike arrestasjoner ble foretatt. -

Åben dager etter påsto han et hirden Skedsmokorsset. De hadde etablert seg som en slags kontroll og tok alle de matvarer de kunne finne i biler og busser. Hesteparten skal de ha solgt på svartebørs eller spist opp selv.

For en til sfden ble det arrestert noen unge gutter fra Haugesund i en hytte i nærheten av byen. Noen dager senere svindde tyskerne av hytta. -

Tyskerne har sine folk ute for å evakuere somtaler på gatene, særlig etter mørkets frambrudd. Snakk aldri "illegalt" på gaten!. -

Den beryktede angiver "alter Dammen ble likvidert i Oslo natt til 19 april. -

Et tysk observasjons- og patruljefly som gjorde Telemark utrygg, ble ødelagt ved sprengning i hangaren i Tinn 15 april. -

NYHETENE TIRSDAG.

Grev Bernadotte som formidlet det første tilbjudet fra Himmler om overgivelse er kommet tilbake til Stockholm etter nye forhandlinger med tyske representanter i København. Grev Bernadotte kommer ikke til å vende tilbake til tyskokkupert område for å opppta nærmere drøftelse med tyske representanter. Det tyske svar på de alliertes avslag på Himmlers tilbud er allerede overrakt det svenske utenriksdepartement og via dette til de britiske, amerikanske og russiske legasjoner i Stockholm. Representanter for det svenske utenriksdepartement og svenske militærmyndigheter skal ha deltatt i drøftelsen. På tysk side deltok representanter for Wehrmacht og sjefen for okkupasjonsmyndigheten i Danmark. Ingen offisiell erklæring er framkommet. Ryktene om var i omløp i dag om at de rettmessige myndigheter hadde overtatt kontrollen i Danmark er demontert. Det understokes at det danske problem bare kan løses i forbindelse med alminnelig tysk overgivelse. Churchill holdt sent natt til tirsdag regjeringsmøte, og regjeringens medlemmer var i forbindelse med hverandre hele dagen. Churchill vil muligens gi en redegjørelse i dag. För parlamentet samles vi regjeringen holder enda et møte.

Den siste gjenværende senden i Tyskland kringkastet i dag et sørgeprogram over det tredje rikes undergang. Det ble spilt sorgemusikk. En særlig del av programmet var viet Berlin. Hallelommen skildret det Berlin som vil komme til å leve i en hver tyskers erindring. "Fiendens flagg vifter over deler av vår hovedstad. Vi kan ikke forstå dette neiterlag." Til slutt ble det uttalt: En hver av oss vet at krigen nærmer seg slutten med raske skritt. Kampene kan komme til å være i uker, men kan også være forbi i morgen. Han bad tyskerne huske at de vil ved bli å være tyske selv om de kom til å leve i områder som er besatt av fienden.

Moskva. Den første parade på den røde plass siden november 1941 holdtes i dag i anledning av 1. mai. Da Stalin kom på talerstolen ved siden av Lenins grav ble han hilst med endeløst bifall. Sammen med ham var representanter for de forenede nasjoner. Han uttalte: Den verdenskrig de tyske imperialister har begynt, nærmer seg slutten. Hitler-Tysklands sammenbrudd kan skje når som helst. Han opplyste at i de siste 3 - 4 måneder var det tatt 800.000 fanger og drept ca. 1 million tyskere.

England. Times skriver om russernes beklagelse over at det går langt med hjemsendelsen av de russiske borgere i England. Det dreier seg for største delen om folk som tjenestegjorde i den tyske hær og ble tatt til fange med våpen i hånd. 95 % av dem var i tysk uniform og skjønt sannsynligheten taler for at de fleste er prosset inn i uniformen, er det ikke lett for englanderne og amerikanerne å skjelne i de enkelte tilfeller.

London kl. 18.30: I følge de siste meldinger forhandlet grev Bernadotte i København foruten Himmler også med sjefen for de tyske hærstyrker i Nord-Tyskland, generalfeltmarskalk Busch og øverstbefalende for den tyske marine, grossadmiral Dönitz. En representant for den svenske regjering og en svensk militær var også til stede. Dessuten forhandlet grev Bernadotte med representanter for okkupasjonsmyndighetene i København. Det tyske svar på de alliertes avslag på Himmlers henvendelse gjennom svensk kilde om kapitulasjon overfor de to stormakter, men ikke overfor Russland, skal allerede være formidlet til de allierte regjeringer: Storbritannia, Russland og U.S.A., men det er ennå ikke sendt ut. Noen erkjæring. Churchill opplyste i Underhuset tirsdag at hvis det skulle inntreffe etterretninger av usedvanlig betydning i denne uke, ville han meddele det. Før Churchill bega seg til parlamentet var han i audiens hos Kongen. Det var konferanser mellom ministrene hele mandag. - Ryktene om tysk evakuering fra Danmark og at Danmark holdt på å vende tilbake til normale forhold blir daunert på nytt. - Fra Sverige meldes at optimismen i Oslo stiger enormt. Folk har vanskelig for å legge skjul på sin

begjelstring, men få forløper seg. Hjemmefrontens forholdsordre før stadig mere sprenging. Frontnyhetene: I Berlins sentrum kjemper russerne seg nå gjennom bygningene i Wilhelmstrasse og Unter den Linden. Sovjet-flagget ble heist over riksdagsgavlen mandag. Hvite og deretter røde flagg blir heist rundt om i byen hele tiden. De tyskere som nå kjemper er enten fanatiske SS-tropper, maskinmennesker eller forvirrede Volkssturm, som er gla over å kunne overgi seg. Den russiske kommandant i Berlin uttaler at noen av byens fabrikker snart vil komme i gang igjen. Atskillige elektrisitetsverk og vannverk ventes å være i gang i løpet av få dager. 20 hospitaler er åpnet til behandling av sårede tyske sivipersoner. - Innsnevringen av den tyske lomme i Nord-Tyskland fortsetter. Under sin framrykning fra sitt bruhole N for Elben har 2. britiske armé nådd et punkt 33 km fra Lübeck og 40 km fra Østersjøen. Derned er Hamburg omgått i Ø og Schlesvig Holstein står i fare for å bli avskåret fra Danmark. Fra de få flyplasser tyskerne har igjen forsøkt Luftwaffe mandag å angripe bruene over Elben. 24 tyske fly ble skutt ned og endel ble ødelagt på flyplassene. Russerne angriper den tyske lomme fra Ø, og står i øyeblikket nesten 100 km V for Stettin. Greifswald og Neu Strelitz ble tatt mandag. - I operasjonene V for Hamburg har britene hatt ny framgang på halvøya mellom Bremerhaven og Elbens nedre løp. Styrkene har også framgang mot Emden V for Leer. - Det går hurtig framover med tilintetgjørelsen av den tyske lomme i S. Eisenhower har lykkønket 7. armé med erobringen av München, som han kalte nazifuryrets vugge. Garmisch Partenkirchen er inntatt. I det vestlige Østerrike rykker to amerikanske kolonner mot Innsbruck fra N og IV. De har møtt hverandre på et punkt 30 km NV for byen. Andre enheter står 20 km fra byen. Disse framrykningene truer Brennerpasset, de tyske Italia-styrkers viktigste rettrettel. Tanks fra 3. armé som skal møte Tolbuchin, er rykket inn i Østerrike og står omtrent 40 km V for Linz. Russerne som trenjer inn i Tsjekkoslovakia har tatt Morasko Ostrava. 3. armé er gått over den østerrikske grense i V på 2 nye steder. - Korrespondenter melder at den tidligere ungarske president Horthy er tatt til fange og satt i varetakts arrest. - Italia. 15. armégruppe fortsetter operasjonene mot de fullständigt demoraliserte styrker i Nord-Italia. New Zeelandske tropper av 8. armé har rykket et godt stykke fram på den annen side av Piave mot Triest, hvor Titos styrker utkjemper gatekamper. De næste kamper i Nord-Italia foregår N for Gardasjøen hvor det later til at tyskerne samler sine spredte styrker for å trekke dem tilbake over Brennerpasset. Graziani, som var sjef for 2. tyske og 4. nyfascistiske divisjoner og nå er i fangenskap, har gitt sine styrker ordre til å overgi seg. Østen. Det melder at amerikanerne er gått i land på Borneo.

Stockholm kl. 20: Grev Bernadotte meddeler at han ikke har truffet Himmler under sin siste reise og at han ikke har mottatt budskap fra ham eller fra dr. Wehrmacht. Han har truffet dr. Best, men har ikke hørt noe om evakuering av Danmark, men han hadde hørt at tyskerne rekviserte alle skoler. Mandag var grev Bernadotte hos Kong Christian til middag. Han trodde at Hitler-død eller levende - var i Berlin. London kl. 20.30: Bernadotte har nektet å uttale seg. Det svenske utenriksdepartement benekter at han har brukt noe svar med tilbake. Det sies at grev Bernadotte denne gang ikke hadde møtt Himmler personlig. Derimot har Busch og Dönitz til stede og representanter for det svenske utenriksdepartement og den svenske hær. Churchill uttalte i dag at troppenes overflytning og de fiendtlige troppenes overgivelse i tilfelle en kapitulasjon vil ta betydelig tid, og det er dessuten ikke sikkert at det er alle fiendtlige styrkers overgivelse som vil bli gjenstand for en kommende medjeelse.

DISSE SISTE NYHETER MANER I ALLER HØYESTE GRAD TIL FORSIKTIGHET. MULIGVIS ØNSKES DET IKKE I ÖYEBLIKKET Å OFFENTLIGGJØRES NOE OM DET SOM FOREGÅR ELLER HAR FOREGÅTT; MEN I ALLE FALL ER MULIGHETENE FOR FORTSATT OKKUPASJON I NORGE OG OGSÅ KAMP TIL STEDE; DET ER VÅR PLIKT Å HOLDE FRONTEN IN TAKT.

F R I T T A L A N D

Nr. 50 - 2. Årg.

Torsdag, 3. mai 1945.

PÅROLER FRA HJEMMEFONTENS LEDELSE.
Til arbeidstjenestens befal : Vi minner om parolen fra Hjemmefrontens ledelse at enhver tjenestegjöring i AT er forbudt så lenge krigen varer. Parolen har ført til at skikkelige folk som var i AT har trukket seg tilbake. Hirden og NS regner derfor befalet for sikre folk som de trygt kan mobilisere. Som situasjonen er i år med overhengende fare for mobilisering vil hjemmefronten med alle midler stike å hindre at arbeidstjenesten kommer i gang. Vi minner om sponninga av ATs lokaler i Pilestredet nå mylig, og denne kan bli fulgt av flere. Til etterretning for ATs tjenestemenn meddelas at fra våre hjemmestyrker og de alliertes side vil det ikke bli gjort forskjell på dem som bærer AT uniform, hirduniform, frontkjemper uniform og tjenestegjøren i hirdens bedriftsvern. Parolen er gitt, ingen undskyldning vil bli godtatt. ---

Parolen om ikke å møte etter tvanginnkalling fra fylkesføreren er fulgt hvor det gjelder større eller mindre grupper. Fylkesførerne er derfor begynt med en annen taktikk. De innkaller nå folk enkeltvis og forhører dem om deres syn på NS og deres syn på styret. Det er en følge at parolen også gjelder innkalling av denne art. For det første kan man ikke vite om det kan være innkalt flere til møtet, og for det annet kan man komme til å gi et undvikende svar som kan taes til inntekt for NS og utnyttes i propagandaen. Parolen er : Kvit ikke. Blir De hentet, gi ingen uttalelse. ---

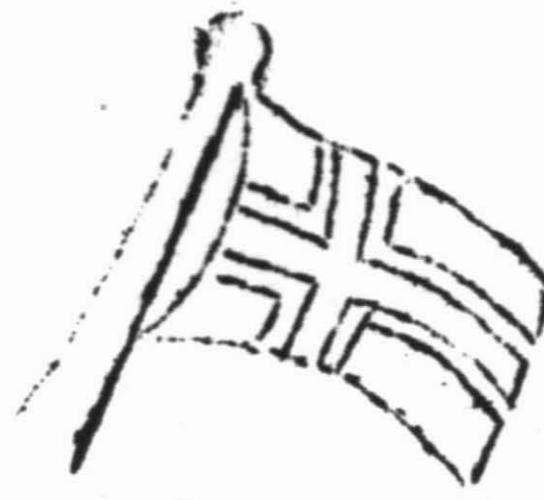
NYHETENE ONSDAG.

Tyskland. Tysk kringkastning meddelte tirsdag aften at Adolf Hitler var død. Kommanderende admiral von Dönitz påberopte seg å være Hitlers etterfølger, og sa at Tyskland ville fortsette krigen. Hitler døde i følge rikskringkastingen i riksksenselliet. Meldingen ble i London mottatt med ro og tilfredshet. Tonen er gjennomgående den at et hvilket som helst annet ti spunkt i desiste år, ville meldingen ha vært en sensasjon og en lettelse for hele Europa. Lønnen inngikk som en så stor del av det nazistiske system at kungjöringen nødvendigvis må vekke mistanke. Men alt tatt i betrakning ser det ikke ut til å være noen grunn til tvil. Churchill er hele tiden i nære forbindelse med ministrene og har vært i telefonforbindelse med Stalin og Truman. - Von Ribbentrop skal være gått av som utenriksminister, o, grev von Krossig utnevnt til hans ettermann.

Danmark. Det er intet som tyder på en alminnelig tysk evakuering fra Danmark, men tyskerne holder på å øvekuere visse deler av Sjælland, hvorfra de drar over til Jylland. Andre steder skal det være truffet tiltak for å overføre makten til danske myndigheter. Telefonen til Sverige er ikke lenger under sensur, og Gestapo gjør forberedelser til å forlate København. De brenner dokumenter og stuer annet materiell på lastebiler. Tyske soldater og Hipp-folk patruljerer framdeles på gaten, men folk hindres ikke i å klumpe seg sammen. Kong Christian og andre medlemmer av kongehuset er kommet til København. Riksagen er ikke offisielt innkalt, men medlemmen har fått ordre til å holde seg part. - Tyske embetsmenn i enkelte byer har øyensynlig på egen hånd begynt å forhandle med danske myndigheter om en frivillig kapitulasjon. Det framholdes at dette ikke vil ha noen følger for Danmarks frigjørelse fra Storbritannia, Russland og U.S.A. har godtatt den tyske overgivelse. Det er holt på det rene at grev Bernachottes forhandlinger med den best ikke hadde noen forbindelse med tysk overgivelse, men utelukkende behandlet fanjespørsmålet.

Til Hjemmestyrkene fra Overkommandoen: Krigen er inne i sin slutt fase og de nærmeste dager kan bli skjønnsværende. I denne siste tid innskjerper vi at ledelsen må vise ro og besinlighet og styrkene en urokkelig disiplin. La ikke følelsene løpe av mod dere slik at dere handler på egen hånd. Uoverveide enkeltaksjoner må ikke finne sted. En slik handlomåte kan skape vanskeligheter og føre med seg ulykker som man ikke på forhånd kan ha oversikt over. Det er av den største betydning for hjemmestyrkenes kamp at dere framdeles følger de sikkerhetsregler som dere er vant til. Fra andre land vet vi at tyskernes etterretnings- og politiapparat virker til siste øyeblikk. - Tyskland. Det nevnes intat om Himmler, Göring eller Goebbels. Det forøliger ingen nærmere enkeltheter om hvordan Hitler døde. Det allierte hovedkvarter framhever at den tyske kungjöring om at Hitler fant hodeskjolen står i strid med Himmlers opplysning til grev Bernachotte om at Hitler på dette tidspunkt - altså for over en uke siden - var døende og ikke kunne leve mere enn 48 timer. En av generalene sa at Hitler hadde hjernehedding. Eisenhower understreker at Himmlers forsök på å drive en kile inn mellom Russland og de vestallierte er helt mislykket. - Norge. I etterretningene fra Norge meldes at admiral Ciliax er avsatt og erstattet av admiral Krafft. Avskjedsgjelsen skal ha funnet sted for flere dager siden og må sees på bakgrunn av den siste utvikling i Tyskland. Det forlyder at Ciliax i møte med generalene gikk sterkt inn for kapitulasjon. Ciliax kom til Norge i 1943 etter at admiral Raeder var erstattet med Dönitz. Det meldes at 1.200 fanjer skal løslates fra Grini og andre leirer i Norge i de nærmeste dager. Det gjelder særlig gisler. - Svensk Aftonbladet har hatt en samtale med en nordmann som uttaler at han ikke tror tyskerne i Norge kommer til å kapitulere selv om Tyskland overgir seg. - Frontnyhetene. Britiske tropper er kommet fram til Østersjøen ved Wismar, halvveis mellom Rostock og Lübeck. Onsdag morgen ble 275 tyske kjøretøyer ødelagt av fly V for Lübeck. Hamburg er omgått av Jylland avskåret. Russerne har tatt Stralsund, 50 km ø for Rostock. Tyskerne overgir seg i stort antall. Kanalierne som rykker mot Ems og Wilhelmshafen møter nesten ingen motstand. - 400 flygende festninger kostet onsdag ned levnetsmidler til sivilbefolkingen i tyskbesatt Nederland. Tirsdag onsdag morgen kjørte allierte lastebiler over de tyske linjer inn i okkupert område med mat og allierte skip vil komme til Rotterdam i den nærmeste fremtid. Mandag ble det truffet en avtale for å få disse forsyninger fram. 4.450 tonn levnetsmidler er sluppet ned. - I Berlin kjemper russerne seg gjennom regjeringsbygningene i Wilhelmsstrasse. Tirsdag ble det kjempet like ved Brandenburger Thor. Russene trekker også sammen om Tiergarten, hvor nazistiske fanatikere gjør motstand fra festningen midt i parken. Telefonforbindelsen Berlin-Warszawa er opprettet. De allierte rykker mot Linz, Salzburg og Innsbruck. 3. armé har radioforbindelse med Telbuchs styrker, som også nærmer seg Linz. Braunau, Hitlers fødested er inntatt. 7. armé har nådd Scharnitz, NV for Innsbruck. 7. armé har tatt generalene von Rundstedt, v. Litz og Ritter v. Leeb til fange. 150 generaler og admiraler er tatt til fange i vest. - De tyske Italiaarmeen har kapitulert. New Zealandere fra 2. armé har møtt Titos tropper i Monte Falcone. - Churchill kommer til å kringkaste nyheten om krigen opphør i Europa straks han innløper. Kong Georg vil tale til sitt folk kl. 21 samme aften. - Laval er kommet til Barcelona med fly. - Molotov ledet i dag forhandlingene i San Fransisco. Siste. Samtlige tyske styrker i Nord-Italia og i delen av Østerrike har overgitt seg betingelsesløst. Ordre til ildens opphør ble gitt ved middagstid onsdag. De tyske styrker utgjør 1 million mann. Ordren gjelder praktisk talt alle styrker i den sydtyske lommene unntatt dem i Donaudalen som presses sammen mellom russerne og amerikanerne, som er 60 km fra hverand

F R I T T

L A N D

Nr. 51 - 2. årg.

VERDENSHISTORIE

Dette har vært en uke fylt av sensasjoner. Ja av mer enn det: av verdenshistoria. Nazitysklands sammenbrudd og Hitlers død er ting barna kommer til å lese om på skolen i århundrene framover, som de har lest om f. eks. slaget ved Waterloo og Napoleons fall. Det som hender nå er bare så meget viktigere, for truslen mot Europas frihet og farene for hele vår kultur har vært langt alvorligere. En napoleonisk seier ville neppe ha vært mange årtiene, men med de hersketekniske midler som nå står til rådighet og med hele det moderne samfunns struktur, ville det vært fare for generasjoners, kanskje århunders undertrykkelse og barbari, hensynslosene enn noe annet siden - skal vi si assyrmernes dager?

Militært sett er ukens store begivenhet den tyske Italiaarmés ubetingede kapitulasjon, som også omfatter de tyske styrker i Østerrike, bortsett fra et lite område omkring Linz. Denne overgivelse markerer den største militære triumf de allierte i det hele tatt har vunnet under krigen, idet dermed omkring 1 million mann med et slag er satt ut av spillet, og det er 8. britiske og 5. amerikanske arme vel undt; de har hatt en ekspjonelt hard og utaknemlig oppgave under det italienske felttøg, med utilstrekkelige styrker og under de ugunstigst tenkelige naturforhold. Kapitulasjonen vil utvilsamt også ha avgjørende innflytelse på den videre utvikling; man kan nemlig sikkert regne med at de tyske styrker i Italia og Østerrike utgjør atskillig over halvparten av hva tyskerne ennå har igjen, og enda viktigere er det at hele planen om å føre en siste, seig forsvarskamp i "Alpefestningen" dermed er falt i fisk; det er nettopp styrkene der som nå har nedlagt våpnene.

Også på nordfronten har utviklingen gått rivede raskt i de siste dagene. Ved det britiske støt fram til Østersjøkysten ved Lübeck er styrkene i Danmark fullstendig isalert, og ved britenes og russernes kontakt ved Wismar er Mecklenburg-armeen sammentrengt på et forholdsvis meget snovert område, slik at også den i løpet av kort tid må velge mellom kapitulasjon og tillintetgjørelse. Kampene i Ostfriesland og mellom Wesers og Elbens munning går øyensynlig også raskt mot sin slutt, og om ikke lenge vil de store frigjort britiske og russiske styrker i nord kunne settes inn i en offensiv mot Danmark. For dette lands skyld må man imidlertid håpe at tyskerne kapitulerer forinnen, for selv om et dansk felttøg nå neppe ville bli særlig langvarig, kunne det komme til å medføre betydelige ødeleggelser.

Forøvrig gjenstår det da bare to større tyske lommer på kontinentet, den i Nederland og den i Tsjekkoslovakia. I Nederland har man inntrykk av at de allierte nærmest forholder seg avventende, i håp om en alminnelig tysk kapitulasjon som kan spare den hardt prøvede befolkning for nye lidelser, og i stedet koncentrerer seg pm å sende hollenderne matpr. fly og på annen måte. Hva Böhmen og Mähren angår, vet man ikke noe videre om hvor store styrker tyskerne har der, men det er lite sannsynlig at denne bastion kan holde synderlig lenge. Russerne står i begrep med å trenge inn i slettelandet fra Brno-området, fra nordøst kommer Jeremenkos styrker og i nordvest har amerikanerne trengt gjennom fjellpassene til Eger-dalen.

Ellers knytter naturligvis hovedinteressen seg til Hitlers tilbud om en delvis tysk kapitulasjon, overfor vestmaktene, men ikke overfor Russland. At et slikt tilbud ikke kan aksepteres, er ganske klart. Man må bare forunder seg over at tyskerne overhodet har kunnet tenke en slik tanke, eller at de har kunnet gjøre seg noe håp om så sent som nå å

Fredag, 4. mai 1945.

splitte de allierte på et slikt spørsmål. Hvis de da overhodet har gjort seg slike forestillinger; det høye kan være en gestus, beregnet på historien og legendedannelsen, mens ledelsen i virkeligheten er ganske klar over at spillet er ute og at Tyskland meget snart må kapitulere, totalt og betingelsesløst.

A spå noe omrden videre utvikling nå er halslös gjerning, det foreligger alt for lite av faktiske opplysninger, og situasjonen kan forandre seg fra time til time, slik at alle betraktninger i det øyeblikk de trykkes er verdiløse. At den nye tyske ledelse fortsatt deklamerer om at den vil kjempe videre på østfronten, er i og for seg ikke noe å legge vekt på. Slik vil under alle omstendigheter bli sagt til siste minutt før våpenhvilen inntrer. Det som er sikkert, er i allfall at Tysklands sjanser til å fortsette krigen, selv bare overfor russerne, i løpet av de siste par dager er blitt katastrofalt forverret militært sett, at Hitlers tilbud og Hitlers død betyr en helt avgjørende svekkelse av troppenes moral, og at den ommoblering som forøvrig er foretatt i regjeringen mer synes å skulle legge holdene til rette for en kapitulasjon enn omvendt.

I alle tilfeller er det sannsynlig at den uklare og kaotiske situasjon som nå foreligger, ikke kan opprettholdes mange dagene. Enten må Tyskland kapitulere (over hele linjen eller ved at hver armesjef gjør det for seg), eller så må det gjenopppta kamphandlingene i full utstrekning, - den fikk sjon at man kan kjempe i øst, men la være å kjempe i vest kan ikke opprettholdes uten at det store kæs bryter ut. Og om Tyskland velger å kjempe videre, er det ikke sannsynlig at styrkene på kontinentet kan holde det gående særlig lenge. Norge står forsiktig i en særstilling, fordi det er en isolert stilling som i tilfelle krever en ny invasjon over havet. Men at armagruppen her skulle ville kjempe videre etter at all annen tysk motstand er kjempet ned, er neppe sannsynlig - hvis vi ikke selv gjør dumheter.

(Avsluttet torsdag kl. 18.)

N O R G E S N Y T T

Det største gårdsbruk "Enhuus" på Kräkerøy er nå etter Quislings særlov av 11. mai ifjor av den øjlsberettigede tvangsavstätt til ordfører Knudsen for et beløp som tigger betydelig under åsetestaksten. Den nye takst kan etter særloven ikke påankes. -

Natt til torsdag utførte hjemmestyrkene en ny stor bedrift. De besatte politidepartementet og fjernet alle arkiver. Vaktene ble overrumplet og tatt til fange. Hjemmestyrkene satte ut egne vakter, og da vaktinspeksjonen kom, svarte disse riktig på anrop, og inspeksjonen trodde at alt var i orden, hvilket vedkommende imidlertid fikk erfare at det ikke var, da han neste dag ble arrestert av sin rasende sjef for plikt-forsømmelse. -

For en tid siden ble det fortalt at noen unge nordmenn rømte fra gestapo-fengslet i Drammen. De nærmere detaljer er følgende: 5 mann, Bjarne Sørensen fra Drammen og 4 fra Skienskanten, ble arrestert i Drammensdistriktet like før påska, og beskyldt for spionasje. Sørensen ble underkastet den beryktede kaltvannstortur. Han ble bundet på hender og føtter og dyppet naken i et badekar med iskoldt vann. Gang på gang truet tyskerne med å drepe ham, hvis han ikke tilsto. Dette holdt de på med en time. Deretter ble Sørensen satt i en celle sammen med de 4 andre. Vaktsjefen var tsjekker, og det varte ikke lenge før Sørensen var blitt godvener med ham. Tsjekkeren skaffet brennevin som han drakk det tyske vaktmannskapet beruset på. Deretter skaffet han masinpistoler til arrestantene. Tyskerne ble fulle og tsjekkeren og de 5 andre forlot fengslet. De forsvant til skogs og siden har ingen sett dem.

Tyskerne har gjenopptatt sine sendinger på svensk, hovedsakelig med samme personell som ble benyttet i Königsbergprogrammene. På Radiotjänst i Sverige har man pelet stasjonen rett vestover på 265 grader fra Stockholm, og man antar at senderen ligger i Syd-Norge, antakelig Kristiansand. Hele programmet går i gammel Königsberg-stil med to hallomenn, som gjenkjennes fra Königsberg-senderen. Sendingene er preget av antirussisk propaganda. Stasjonen sender på bølgelengde 1.010 meter og anropet er "Hail to Norden". -

N.S. folk har i den siste tid vårt ivrig opptatt med å skifte navn. Justisdepartementets navnekontor er blitt så overarbeidet at det har meddelt at man fram til videre ikke kan regne med kontorets hjelp, fordi det først må behandle de løpende erind. Følgen av dette var at det ble ansatt en ny kontordame, nemlig Vesla Knudsen Fiane. -

Fra Nord-Norge meldes at 30.- 40.000 tyskere venter på transport sydover. Kullmanglen har imidlertid ført til drastiske finnskrenninger på Nordlands-banen. Mange avdelinger har derfor måttet marsjere sydover. Nordlands-banen er nå finnskrenket til et transporttog og et godstog i hver retning hvert døgn. Trafikken var før 5 ganger så stor. For å spare har tyskerne sløyfet en luftvernvogn som vanligvis medfulgte toget. Transportene må selv sette opp mitraljøser på en åpen vogn for at luftvernet i all fall formelt skal være i orden. - Det meldes fra Troms at praktisk talt alle som har arbeidet for tyskerne er oppsagt. Dette gjelder også lagerarbeidere og kontorpersone. Endel ungkarer er tilbuddt nytt arbeide i Bodø. Det er nesten ingenting igjen av Gestapos Tromsø-avdelinger. Eng mengde unge nordmenn har i den siste tid flyktet fra Troms fylke til det befriede Finnmark. Etter grunn av disse reiser er det innført en skjerpet kontroll. For fiskebåtene kan dra ut må de ha tillatelse fra 3 forskjellige innstanser, og innen man drar fra land blir oljebehaldningen nøyde undersøkt. -

FORHOLDSORDRE NR. 2 FRA H. L.

1. Vær på vakt mot provokasjoner, der er krefter blant tyskerne som motarbeider en ordnet kapitulasjon og derfor søker å framkalte uroligheter.
2. Driv ikke omkring i gatene.
3. Fortsett ditt daglige arbeide. Det er viktigere enn noensinne at det daglige liv går sin gang.
4. Stå ned på rykter. Vår oppmerksomhet på at meldinger som skriver seg fra telegrambyråer, korrespondenter o.l. ikke ofte er rykter. Stol bare på offisielle meldinger fra allierte og norske myndigheter. Parolen er: Verdighet, m. disciplin.

NYHETEN TORSdag.

Hamburg. Kl. 13 i dag meldte Hamburg-kringkasteren at allierte styrker holdt på å rykke inn i byen. Etter at Hamburg var erklært for åpen by ble det lest opp en instruks til innbyggerne i Tysklands nest største by. Alle tyskere forbys å gå ute på gaten etter kl. 13 torsdag. Bare arbeidere ved elektrisitets- og gassverk og vannvesen er unntatt. All trafikk i byen ble innstillet ved middagstid torsdag. Politiet i Hamburg er ansvarlig for at ordren overholdes, okkupasjonsmyndigheten griper inn hvis forbudet ikke respekteres. Den britiske overkommando uttalte håpet om at det ville bli mulig å løfte forbudet. Alle innbyggere skal da fortsette sitt arbeide med mindre de får annen ordre. Like etter at britiske styrker hadde besatt byen, meldte Hamburg-kringkasteren at den sannsynligvis ikke ville sende oftere. Den tyske fedrelandssang ble spilt - men ikke Horst Wessel, Rokosovski og Montgomery har fått samband ved Østersjøkysten. De hadde først kontakt onsdag aften da britene møtte russiske tanks ved Wismar. Danmark og Schleswig Holstein ble avskåret da britiske styrker rykket inn i Lübeck. Russene har tatt Rostock og Warnemünde. Korrespondenter hevder at de tyske styrker, som er låst fast, er desorganisert og demoralisert. To tyske divisjoner overga seg uten kamp. Fangetallet i dette avsnitt er hit til 100.000. Lenger sør har 9. armé fått kontakt med russene på tre nye steder. Det ble onsdag fra Lübeck kringkastet et dementi av alle rykter om tysk kapitulasjon. Amerikansk radio meldte fra Stockholm onsdag at alle tyske evakueringssforberedelser i Danmark er avbrutt som følge av Dönitz' ordre om at krigen skulle fortsette. Det danske frihetsråd framholder for medlemmer av den danske undergrunnsbevegelse at tiden ikke er inne til

åpen aksjon, og de må gjøre alt for å opprettholde ro og orden. Sensur er nå gjennopprettet etter at den hadde vært opphevet et par dager. I telefonsamtale til Stockholm torsdag ble det framholdt at ingen videre meldinger om forholdene i Danmark måtte sendes ut. Svenska Dagbladet meddeler i dag fra som det heter - sannsynligvis velunderrettet hold at Dönitz har hatt et møte med dr. Best og Terboven et sted i Danmark, sannsynligvis i København. En målmann for det svenske utenriksdepartementet dementerer meldinger om at representanter for den svenske regjering hadde forhandlet med dr. Best om spørsmål vedrørende Norge. Berlin. Sjukov og Koniev har besatt Berlin, som Stalin kaldte hjertet av tysk erobringslust. Forvirrede, sultne og tørste kryper berlinerne ut av kjellere og tilfluktsrom, mens røde gardister sammen fanger. Pravda skriver: Berlins sentrum er nå en stor leir for tyskere som har overgitt seg. Fangetallet er hittil 100.000. Russiske aviser bringer torsdag radiofotografier av russiske tanks som kjører forbi Sieges Säule og Riksbygningen. En kolonne tyske militære, fra generals rang og nedover, marsjerte ut av Tiergarten med hendene i våret. Russiske styrker gikk torsdag morgen i gang med å slukke brannene i byen. Tyske sivile får ordre til å hjelpe til. - SØ for Berlin har russerne gjort det av med en omringet tysk avdeling. 60.000 ble drept og 100.000 tatt til fange. Goebbels stedfortreder Frietsche ble tatt til fange i Berlin. Han fortalte at Hitler og Goebbels hadde begått selvmord. Den nyutnevnte stabssjef Kräbs har også begått selvmord. Keitel nevnes ikke, så man tror noe må være hendt ham. - I Helsinki feires Berlins fall - etter regjeringsordre - med flagging fra alle offentlige bygninger. - Tyske militærstyrker i Italia og det vestlige Østerrike har overgitt seg betingelsesløst. Styrkene utgjør nesten 1 million mann. Det er den største betingelsesløse overgivelse i militærhistorien. Det ble gitt ordre til å innstille skytingen ved middagstid onsdag. Det område som kommer under alliert kontroll er hele Italia V for Isonzo-elva og dessuten Salzburg, Tyrol, Vorarlberg, Karnten og Steiermark. Det eneste som står igjen i Østerrike er en strekning langs Donaudalen mellom Pattons og Tolbuchins armer, som nå står midt i om 60 km fra hverandre. Avdelinger av Pattons styrker står 40 km ø for Passau. - Byen Triest har overgitt seg til New Zealandske tropper fra 8. armé. Marskalk Tito's tropper kjempet allerede i byens gater. - Den tyske regjering har erklært Praha for hospitalsby. I kringkastingen ble det lest en erklæring i Dönitz' navn om at den politiske administrasjon i Böhmen og Mähren holdt på å bli omorganisert. - Det ser ut som om tyskerne vil oppgi Innsbruck. Gauleiteren i Tyrol erklærte at byen ikke vil bli forsvarst og det er utstedt forbud mot å sprengje bruer. - Østen. Britiske styrker har torsdag inntatt Rangoon. Flygende festninger av nytte type har igjen angrepet Japan. Spania. Det meldes at Laval og 4 andre Vichy-representanter er under streng bevakning i et fort nær Barcelona og holdes til de alliertes disposisjon. De to tyske flygere, som førte det fly de kom med, er også under arrest. Stockholm. Svensk kringkasting har hatt et intervju med rektor Seip som fortalte at blant de nordmenn som var kommet til Stockholm var politimester Welhaven og skuespillerforbundets formann, Harald Schwensen. Utenriksminister Trygve Lie talte onsdag i San Fransisco på møtet i sikkerhetskomisjonen, hvor han er formann. Han sa bl.a.: Det er min faste overbevisning at når seieren nå snart er fullständig så skyldes det det tillitsfulle samarbeide og den forståelse som har gjort seg gjeldende mellom stormaktene. Jag anser det nødvendig at framtidens sikkerhet bygger på samme grunnlag. Som vi har stått sammen i krigen må vi stå sammen i freden. Et av de første mål i framtiden må være en høyere levestandard, større sosial sikkerhet, økonomisk og sosial orden, uttalte utenriksministeren. Britiske bombefly har torsdag igjen kastet levensmidler til befolkningen i det besatte området i Nederland. Fordelingen skjer med allierte bussar og lektorer. Siste. Stalin har meldt i en dagsordre at russiske og britiske tropper har møtt hverandre over en 100 km bred front fra Østersjøen og sydover. 2. britiske armé tok en halv million fanger torsdag.

40 ÅR GÅTT, MEN LIKE AKTUELT: BJØRNSEN TIL MICHELSSEN I 1905:
NÅ GJELDER DET Å HOLDE SAMMEN. MICHELSENS SVAR: NÅ GJELDER DET Å HOLDE KJEFT.

Redaksjonen avsluttet kl. 21 torsdag, inntil da intet nytt om kapitulasjonsforslag i Danmark. Kalundborg-senderen sendte kl. 21 viktig melding: Speer sa: Vi skal fortsette å kjempe.

F R I T T A L A N D

Nr. 52 - 2. årg.

S I T U A S J O N E N.

Situasjonen, slik den foreligger når dette skrives, er framdeles uklar og gitt at Danmarks befrielse endelig er begynt. Kl. 18.30 meldtes at etter at labil. Hvilke diplomatiske manøvrer tyskerne har planer om å gjennomføre og hvilke forhandlinger som eventuelt alt er i gang vet vi ikke. Men man tør velhurtig nordover så å si uhindret. Situasjonen er så uklar at det ikke foresi at sjansene for en kapitulasjon i den ene eller annen form, i noenlunde nær framtid, er overveiende.

Vi må imidlertid være forberedt på alle alternativer, og ikke ved over ilte handlinger av noen art forspille sjansene til at okkupasjonen også i Norge kan avvikles i relativ ro og orden. Små episoder kan komme til å utløse begivenheter som kan føre uberegnelige ulykker over land og folk. På den annen side må vi hele tiden opprettholde et alarmberedskap og ikke på noen måte svekke vår stilling ved uforsiktighet, fordi det ser ut til at det snart er slutt. Vi skal huske på at Gestapo framdeles er i arbeid og at tyskerne har den militære makt i landet, og hvor når slutten enn måtte være, er det ennå rommelig tid til både opprulling av organisasjoner - og til henrettelser.

Vår plikt er i det ytre å la alt mest mulig gå som før. Ingen må oppstre utfordrende, og livet bør gå sin vante gang. De som deltar i illegalt arbeid, må fortsatt iaktta alle vanlige forsiktighetsregler, både for landets skyld og for sin egen.

Et ganske særskilt kapitel er ryktene, som vi i det siste har hatt en uhyggelig mengde av. De er høyst skadelige. De er egnet til å skape forvirring og uforsiktighet, og de kan føre til uoverlagte handlinger, ja det er meget mulig at tyskerne selv vil finne på å bruke dem i provokatorisk hen- sikt. Slå ryktene ned! Bring ikke videre annet enn det som er helt sikkert sendt ut fra norske eller allierte myndigheter! Husk at det ikke er noe bevis for at en ting er sann at den er sagt i radio! De siste dagens erfaringer bør i alle fall ha lært oss den ting at vi må være forsiktige med korrespondent-meldinger og forlydender i pressen, enten de gjengis i svensk, engelsk eller amerikansk kringkasting.

Vi er inne i en ventetid, som kan være nokså meget av en nervepåkjenning, men vi må ikke miste hodet. Dette er kanskje den siste prøve vi settes på under krigen. La oss bestå også den!

H J E M M E S T Y R K E N E S S I S T E K U P P.

Som nevnt i gårsgagens nummer har eliteavdelinger av Hjemmestyrkene utført en meget dristig aksjon da de sikret seg nazistenes viktigste arkiver i politidepartementet og justisdepartementet. En avdeling innfant seg med biler og flytteutstyr kl. 18.30 onsdag utenfor politidepartementet og justisdepartementet. Raskt og kvikt sørget de for at vaktene ble bundet og kneblet. Derpå satte karene i gang, og i løpet av 50 minutter presterte de å fjerne 2.500 kg arkivstøff og dokumenter. Denne aksjon er av den største betydning, idet det blir vanskelig for nazistene å unndra seg sitt ansvar for det terrorvelde de i 5 år har hjulpet Gestapo å opprettholde. Arkivene inneholdt fortynnelse over alle NS-folk, deres handlinger og alt de har vært med på av forbryterske gjerninger. Rettsapparatet, som trer i kraft med en gang etter befrielsen, har fått et første klasse materiale å arbeide med. Åksjonen letter heller ikke arbeidet for Rogstad. Karene benyttet også anledningen til å fjerne Jonas Lies paradeuniform, og til slutt fikk en av dem Riisnes' solkorsflagg på hans skrivebord, men flagget smuldret helt opp.

N Y H E T E N E F R E D A G.

London kl. 12.15: Britiske styrker har nådd Kieler-kanalen. Kiel og Flensburg er erklært for åpne byer, hvilket betyr at veien til Danmark er åpen. En rekke meddelelser fra Stockholm tyder på at den danske grense ble overskredet en gang natt til fredag og at britiske styrker er på vei gjennom Jylland. Som så ofte før begynnelsen av en militær aksjon er det mørk-

legging om troppenes faktiske bevegelser, men det kan i dag betraktes som all motstand var brutt sammen i Nord-Tyskland rykker britiske panserstyrker til igjen etter at de hadde gjennomkrysset landet. Det er ikke noe sted noen fast linje eller front. Meldinger fra Sverige hevder at britiske styrker hadde gått over den danske grense. Oslo-kringkasteren opplyser at overgangen skjedde ved Paddeborg. Allierte styrker skal ha gått gjennom Kiel og Flensburg som var erklært for åpne byer. Dansk pressetjeneste i Stockholm hadde direkte forbindelse med København og på dette tidspunkt hadde Montgomery enda ikke passert grensen; de allierte styrker stanset framrykningen i Schleswig ved den danske grense. Fra Danmark meldes at det foreligger en tiltagende følelse av at det forhandles mellom Dönitz og Best, og at det vil komme til overgivelser. Dette bestyrkes ved at Flensburg og Kiel er erklært åpne byer. Man mener at det ikke vil være rimelig å oppgi denne sterke forsvarslinje og så kjempe i Danmark. - I området S for den danske grense overgir tyskerne seg titusenvis eller gjør sitt ytterste for å komme ombord i hvilket som helst skip for å unnslippe til den danske kyst. Fly angriper disse skip, 25 er senket og 178 skadet. Andre skip på vei nordover fra Kielområdet ble angrepet torsdag. På strandene langs Østersjøen er det kaotiske tilstander. Tyske soldater forsøker å redde seg unna i livbåter eller svømme mot land for å overgi seg. - Kringkasteren i Wilhelmshafen meddeler at Dönitz har hatt samtaler med Terboven og tyske myndigheter i Danmark. Kringkasteren sa videre: I betrakning av den forverrede militære situasjon har den tyske overkommando tatt skritt med sikte på å unngå mere blodsutgytelse. Ordre blir bare gitt for en time av gangen. - Det område som ikke er okkupert er kystdistriktet mellom Hamburg og Emden. De tyske styrker mellom Elben og Østersjøen er i opplösning. Man regner med at en halv million gikk inn i fangeleirene torsdag. I de siste dagene er 40 generaler tatt til fange N for Elben. En korrespondent skriver at man må tvinge seg fram mellom tyske lastebiler og kjøretøy som alle er på vei til overgivelse. - Britiske aviser har bilder av tyske fangekolonner under Brandenburger Thor i Berlin, hvor det røde flagg vaier på toppen. - 7. armé har tatt Innsbruck og rykker videre gjennom Brennerpasset og ned i Italia hvor den vil slutte opp med 5. armé. Armeene står nå 30 km fra hverandre. Salzburg i Østerrike overga seg betingelsesløst fredag morgen. - 3. armé er rykket inn i den böhmisk-mähriske lomme på 2 steder SV for Pilzen. Von Kleist er tatt til fange. Amerikanske tropper rykker sammen om Linz som er under artilleriild. Svenske aviser forteller at bland de frigitte norske fanger er 28 kvinner. Fangene skal være i karantene i minst 14 dager. Det er 170 danske, svenske og norske leger. Det er også norske sykepleiersker og mange andre som har stått parat til å ta imot dem. Toralf Öksnevad, som har besøkt leiren, fortalte at en ung gutt ble tatt i mot av sin egen mor som arbeidet der. Det er 16000 fanger, av dem over 6.000 nordmenn og dansker. Det er 24 forskjellige nasjonaliteter bland fangene. Kongen har sendt et telegram til grev Bernadotte hvor han takker "for det arbeid som er nedlagt for å få løslatt mine nödstedte landsmenn som satt som fanger i Tyskland." Öksnevad uttalte at fangene snakker med uendelig takknemlighet om alle som har sendt dem pakker, skjønt de ikke forstår hvordan de hjemme har kunnet unnvære så meget. "Mitt første hilsende fra dem er derfor en forsikring om at aldri har en gave betydd mere enn de som fangene fikk. Mange av dem var dårlige da de kom. En høy ung mann fra Sørlandet veid 42 kg og kunne ikke stå på benene da han kom for 14 dager siden. Han hadde ikke kunnet leve mange dager til. Nå kommer han seg, lungene er i orden og i frihet vender han tilbake til livet." Kl. 20.45: DET MELDES FRA MONTGOMERYS HOVEDKVARTER AT TYSKERNE I NEDERLAND, NORD-TYSKLAND, NORD-VEST-TYSKLAND OG DANMARK HAR KAPITULERT.

F R I T T A L M A N D

Nr. 53 - 2. årg.

mandag, 7. mai 1945.

SITUASJONEN.

Etter den forvirrende mengde av sensasjoner i tiden omkring Himmels tilbud og Hitlers død synes bildet av den politiske og militære utvikling nå å bli klarere:

Himmler tilbød å kapitulere overfor vestmaktene, men ikke overfor Russland. Tilbuddet ble selv sagt avvist. Det tyskerne nå forsøker, er etter alt å dømme på sett og vis å gjennomføre i praksis den plan som lå bak Himmlers tilbud.

Det som i disse dager skjer på det militære området, er nøylig ganske enkelt den ting at tyskerne holder en skjerm av motstand overfor russerne, mens troppene bak denne strømmer vestover og overgir seg i masser til britiske og amerikanske styrker. Et typisk eksempel på dette så man i Hecklen-dmrådet, hvor et tilbud fra den tyske armesjef og ensidig kapitulasjon selv sagt ble avvist av Montgomery, men hvor jo ingen kunne hindre at en halv million mann i løpet av en dag strømmet mot vest og overgir seg til britene, mens tyske baktropper fortsatt sökte å sinke russernes frammarsj. Noe liknende gjentok seg i det danske operasjonsområdet: I samme tydblikk som Montgomerys styrker hadde nådd grensen, kapitulerte tyskerne i Danmark (og samtidig i Nederland og Nord-Vest-Tyskland, hvor de også sto bare overfor britiske styrker).

Det eneste sted hvor russisk og vestalliert operasjonsområde på kontinentet nå står opp til hverandre, er i Böhmen; her er øyensynlig en liknende utvikling i gang - noe komplisert ved at det samtidig er kommet til en tsjekkisk reisning - og man kan vel vente å se slutten på det i allernærste framtid.

Bortsett fra noen ubetydelige tyske lommer på kontinentet, vil da Norge være det eneste tyskbesatte området som står igjen, og verdens øyne hviler i disse dager på vårt land. Hva skal det bli til her?

Jen omstendighet at styrkene i Norge ikke kapitulerte samtidig med styrkene i Danmark og at Dönitz nå er kommet hit, er i og for seg ikke egnet til å virke frurolligende. Dönitz' oppsøk er å gjennomføre kapitulasjonen, og så langt denne oppgave ikke er helt til enlebracht, må han jo ha et sted å oppholde seg hvor tyskerne ennå har makt og ikke er umulig delbart truet. Det eneste slike sted nå er Norge. Her har han også sitt maktgrunnlag: Restene av den tyske flåte og den eneste gjenværende inntakte del av armoen, men dette betyr ikke i og for seg at det er sannsynlig tyskerne vil kjempe her. Alt som er skjedd og alt hva som er sagt i de siste tyske proklamasjoner tyder på at når styrkene i Böhmen også har kapitulert, vil overgivelsen i Norge også følge.

Det kan imidlertid ennå ta noen tid. Det meddeles at tyskerne i Norge har tilbudd å kapitulere overfor vestmaktene, men at Montgomery har avslått å drøfte en tysk overgivelse hvis det ikke kan skje i samråd med russerne. I alt vesentlig er Norge, såvidt man kan skjønne, vestalliert operasjonsområde, men russerne har også en front her, i Kirkenes-området, som følge av utviklingen av det finske feltet. Under disse omstendigheter vil naturligvis den omstendighet at tyskerne foreløpig bare har tilbudd kapitulasjon overfor vestmaktene komplisere situasjonen noe. Det er imidlertid høyst usannsynlig at det ikke vil kunne finnes en utvel så man kan unngå et vestalliert feltlag i Norge - selv om det slik forholdene er nå vesentlig ville blitt en symbolisk handling. Når krigen i virkeligheten alt er slutt, er det utenkelig at det skulle være nødvendig å trekke denne sluttakta ytterligere noe ut med risiko for nye øfre og ødeleggelsjer. Det eneste vi foreløpig har å gjøre er fortsatt å oppføre oss rolig, vordig og disciplinert, la alt mest mulig gå sin vante gang, og ikke slappe av på noen forsiktighetsregler. Ikke minst er det viktig å slå ned opphissede rykter. Sely om kapitulasjonen i ro og orden i Norge er overveiende sannsynlig og vel også må være når forestående når partene får

forhandlet seg til rette, må vi ennå være forberedt på alle eventuelle hendinger og ikke ved overilte handlinger forspille men sjanser - hverken for en fredelig avvikling her eller for å kunne gjøre en aktiv innsats hvis det, med formendring, skulle bli nødvendig.

I tilslutning til de oppfordringer som tidligere er gått ut fra Hjemmefrontens Ledelse og Forsvarssjefen vil den norske regjering rette en inntrængende henstilling til hele det norske folk om å oppstre på en rolig og verdig måte i disse dager. Under hele okkupasjonen har vi ført kampen for vår selvstendighet med enestående selvbecherskelse og disciplin. Det er av den største betydning for norske liv og eiendom at vi i den foreliggende situasjon ikke foretar noen uoverlagte handlinger. Oppstre verdig. La dere ikke provosere av tyskerne og provoser ikke dem. Unngå demonstrasjoner. Oppstre rolig. Unngå sammenstøtninger. Den norske regjering er i stadig kontakt med Hjemmefrontens Ledelse, med våre allierte og den allierte overkommando. Straks det foreligger noe nytt, vil dette bli meddelt over kringkastingen fra London. Husk at alle baskjeden og ordre vil komme over London Radio. Inntil det foreligger slike ordre tjener en hver Norges sak best ved å vise den samme ro og selvbecherskelse og den samme disciplin som hittil.

NYHETENE SØNDAG.

Etter at de tyske styrker i Nederland, Danmark og Nordvest-Tyskland, i alt 1 million mann har overgitt seg, kommer melding om at også to tyske armegrupper i Østerrike har overgitt seg. Det dreier seg om mellom 200 og 400.000 mann. De allierte armeer fra Italia er rykket inn i Østerrike. Styrker fra 3. armé har erobret Linz. Kampen for Tsjekkislovakias frigjørelse er begynt. Den amerikanske 3. armé er rykket inn i landet og har erobret Pilzen. Samtidig er tsjekkiske patrister gått til aksjon. De hadde herredømme over Praha, men natt til søndag kom det i radio en appell om hjelp fra amerikanerne og russerne. To russiske hærer rykker inn i Böhmen og Mähren og ble sist rapportert å stå 200 km fra Praha. Det meldes at det foregår forhandlinger om overdragelse av administrasjonen i Böhmen og Mähren til tsjekkiske, men samtidig opplyses at det foregår gatekamper i Praha. - Et stort antall fly landet på en flyplass utenfor Oslo natt til lørdag og i løpet av lørdagen. De fleste kom fra Danmark, men også endel fra Nord-Tyskland. - Dönitz kringkastet lørdag aften et forbud mot tysk geriljakrig og ga ordre til å stoppe ødeleggelse av transportvirksomhet, alle anlegg og alle opplegg av fødevarer. Han nevnte spesielt at dette også gjaldt Norge. - På autoritativt tysk hold dementeres at Dönitz er kommet til Oslo. Han befinner seg på en helt annen kant sier tyskerne. - Flybårne allierte tropper er kommet til Kjøbenhavn. Gaten var fulle av begeistrede menneskemasser da de første britter holdt inntog. Dr. Best og de danske nazister "fører" Fritz Clausen er arrestert. Dansk politi er kommet fra Sverige for å hjelpe hjemmestyrkene å opprettholde ro. Det meldes om livlig skuddveksling i Kjøbenhavn og flere steder på landsbygden under hjemmestyrkernes avvepingning av SS-folk og tyske marinfolk. Heller ikke i Nederland har avvepingingen foregått uten uroligheter. - Det tyskkontrollerte skandinaviske telegrafen meddeler at den tyske kommandant i Norge Bühme har tilbudd baftingelseslös overgivelse og den nazistiske kommissær Terboven er trådt tilbake. Montgomery har svart at han ikke kan akseptere overgivelsen bare til de vestallierte. En overgivelse må også skje overfor russerne. - Søndag meldes at Dönitz over Flensburg Radio har gitt ordre til at alle skip i de overgitte områder skal innstille all kamp og at skipene ikke må senkes. - Russerne har erobret Swinemünde og Peenemünde hvor tyskerne hadde forsøksdrift av V-våpen. Rügen er okkupert. - Eden har meddelt at drøftelsen av det polske spørsmål på San Fransisko-konferansen må henstå inntil det foreligger nærmere opplysninger om 16 polske ledere som i mars reiste fra London og nå oppgis å være arrestert av russerne.

O p p l a g s l i s t e .

Nr. Opplagstall

1. -	300	65. -	3.930	12. -	6.810
2. -	400	66. -	3.930	13. -	6.815
3. -	500	67. -	4.100	14. -	6.895
4. -	912	68. -	4.030	15. -	7.020
5. -	1.000	69. -	4.300	16. -	7.095
6. -	1.740	70. -	4.230	17. -	7.155
7. -	1.849	71. -	4.315	18. -	7.225
8. -	2.207	72. -	4.176	19. -	7.175
9. -	2.255	73. -	4.230	20. -	7.125
10. -	2.346	74. -	4.130	21. -	7.125
11. -	2.751	75. -	4.315	22. -	7.300
12. -	2.747	76. -	6.137	23. -	7.200
13. -	26	77. -	6.165	24. -	7.200
14. -	1.374	78. -	6.280	25. -	7.234
15. -	1.334	79. -	6.295	26. -	5.470
16. -	1.802	80. -	6.392	27. -	7.060
17. -	1.877	81. -	6.320	28. -	6.860
18. -	2.009	82. -	6.468	29. -	6.860
19. -	1.957	83. -	6.435	30. -	6.220
20. -	1.975	84. -	7.435	31. -	6.235
21. -	2.052	85. -	7.595	32. -	6.890
22. -	1.937	86. -	6.705	33. -	7.050
23. -	2.253	87. -	6.700	34. -	6.550
24. -	2.151	88. -	6.655	35. -	6.550
25. -	2.143	89. -	6.370	36. -	5.800 (feil bud)
26. -	2.120	90. -	7.235	37. -	6.325
27. -	2.174	91. -	7.305	38. -	6.290
28. -	2.731	92. -	7.205	39. -	6.870
29. -	3.277	93. -	7.030	40. -	3.875 (misforståelse bud)
30. -	3.232	94. -	6.525	41. -	7.655
31. -	3.210	95. -	6.655	42. -	6.875 (øgentl. 7.875, men misforst.)
32. -	3.228	96. -	6.900	43. -	7.875
33. -	3.230	97. -	7.270	44. -	7.875
34. -	3.150	98. -	7.400	45. -	8.020
35. -	3.190	99. -	7.265	46. -	8.195
36. -	3.710	100. -	7.305	47. -	8.195
37. -	3.847	101. -	7.500	48. -	8.595
38. -	3.450	102. -	7.355	49. -	8.595
39. -	3.350	103. -	7.355	50. -	8.595
40. -	3.677	104. -	6.645	51. -	9.010
41. -	3.809	105. -	7.250	52. -	8.200
42. -	3.882	106. -	7.135	53. -	9.040
43. -	3.323	107. -	7.310	54. -	9.460
44. -	4.082	108. -	5.885		
45. -	4.082	109. -	5.665		880.196
46. -	4.083	110. -	6.370		-----
47. -	4.113	111. -	6.423		
48. -	4.073	112. -	5.410		
49. -	4.083	113. -	5.810		
50. -	4.083	114. -	5.730		
51. -	4.083	115. -	3.750		
52. -	4.083		- - -		
53. -	4.083				
54. -	3.930	1. -	6.530		
55. -	3.730	2. -	6.730		
56. -	3.731	3. -	7.040		
57. -	3.731	4. -	7.000		
58. -	3.731	5. -	6.661		
59. -	3.931	6. -	6.781		
60. -	3.931	7. -	6.841		
61. -	3.130	8. -	6.531		
62. -	3.930	9. -	6.641		
63. -	3.931	10. -	6.785		
64. -	4.000	11. -	6.785		